

EVIDENCE BASED WORK

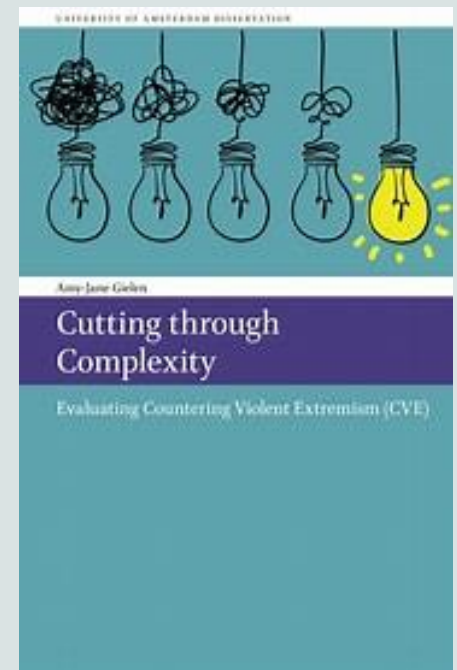
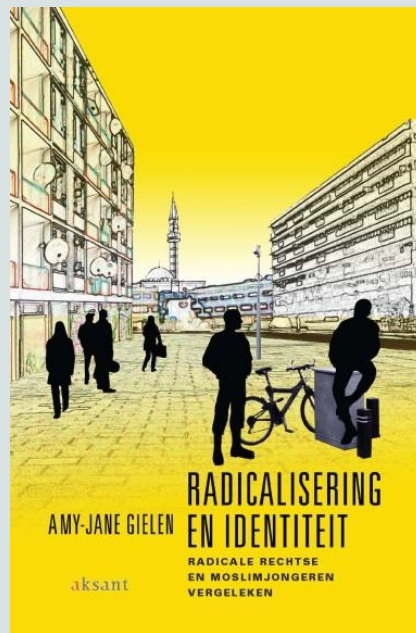
Impactful social and security policy

De complexiteit van polarisatie & extremisme

Raadslezing Maastricht 16 mei
2023

dr. Amy-Jane Gielen

Even voorstellen

Agenda

- Wat is polarisatie, radicalisering en extremisme?
- Hoe uit zich het?
- Hoe ontstaat het?
- Handelen in complexiteit
- Wat betekent dit voor mijn werk als raadslid: casus & reflectie
- Afsluiting

Wat is wat?

- **Polarisatie:** verscherpte tegenstelling langs wij/zij lijnen, waardoor groepen in de samenleving tegenover elkaar komen te staan.
- **Radicalisering** is een proces waarbij iemand diep ingrijpende veranderingen in de samenleving wil bewerkstelligen en bereid is daarvoor buitenwettelijke methoden te gebruiken.
- **Extremisme** is het daadwerkelijk gebruik van buitenwettelijke methoden om die extreme idealen te verwezenlijken óf ondermijnen van democratische rechtsorde.

Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland

Actueel dreigingsniveau: **Aanzienlijk**

1 2 **3** 4 5

November 2022

DTN nummer 57

Terroristische dreiging tegen Nederland meer divers.

Het dreigingsniveau blijft 'aanzienlijk'. Het jihadisme vormt nog steeds de voornaamste terroristische dreiging. Terroristische aanslagen vanuit het rechts-extremisme blijven eveneens voorstelbaar. De terroristische dreiging wordt meer divers: ook anti-overheids-sentimenten kunnen aanleiding geven tot extremistisch en zelfs terroristisch handelen.

Jihadistische beweging Nederland

Jihadisme belangrijkste terroristische dreiging tegen Nederland.

De jihadistische beweging in Nederland stagneert en is minder actief dan voorheen. Er zijn geen aanwijzingen dat jihadisten hier aanslagen voorbereiden, maar deze worden binnen de beweging nog altijd als een legitiem middel gezien. Onder Nederlandse jihadisten is bovendien voldoende kennis en ervaring aanwezig voor het uitvoeren van aanslagen.

Jihadisme internationaal

Op termijn mogelijk hernieuwde dreiging van ISIS en Al Qa'ida richting Europa.

ISIS en Al Qa'ida zijn in staat hun organisaties en netwerken in onder meer Syrië, Irak en Afghanistan te versterken. Aan hen geaffiliëerde groeperingen breiden ook in Afrika hun invloed uit. Vooral nog bedreigen deze

Aanslagen uit jihadistische en rechts-extremistische hoek.

Het aantal jihadistische aanslagen in Europa is sinds het vorige decennium afgenomen. Ook zijn jihadistische aanslagen vaker kleinschalig van aard. Tot half oktober 2022 vonden twee jihadistische aanslagen, en één rechts-terroristische aanslag plaats. Daarnaast werden verschillende jihadistische en rechts-terroristische aanslagen verijdeld door veiligheidsdiensten.

Rechts-terrorisme

Accelerationisme blijft de voornaamste rechts-extremistische geweldsdreiging.

Het accelerationisme kent in Nederland een paar honderd aanhangers. Van een enkeling gaat een geweldsdreiging uit. Het accelerationisme legt de nadruk op het bespoedigen van een rassenoorlog om de democratie te vervangen door een witte etnostaat. Het gebruik van terroristisch geweld is daarbij volgens aanhangers gerechtvaardigd.

Anti-overheidsextremisme

Complottheorieën kunnen inspireren tot extremistisch en terroristisch geweld.

De radicale groep die ontstond rond de coronaprotesten keert zich nu onder invloed van complottheorieën tegen veronderstelde onderdrukking door een 'elite' of de overheid. Actuele ontwikkelingen zoals het stikstof-

Maatschappelijke spanningen

Groepen organiseren zich rondom specifieke onderwerpen: Kick Out Zwarte Piet, gele hesjes, klimaat etc.

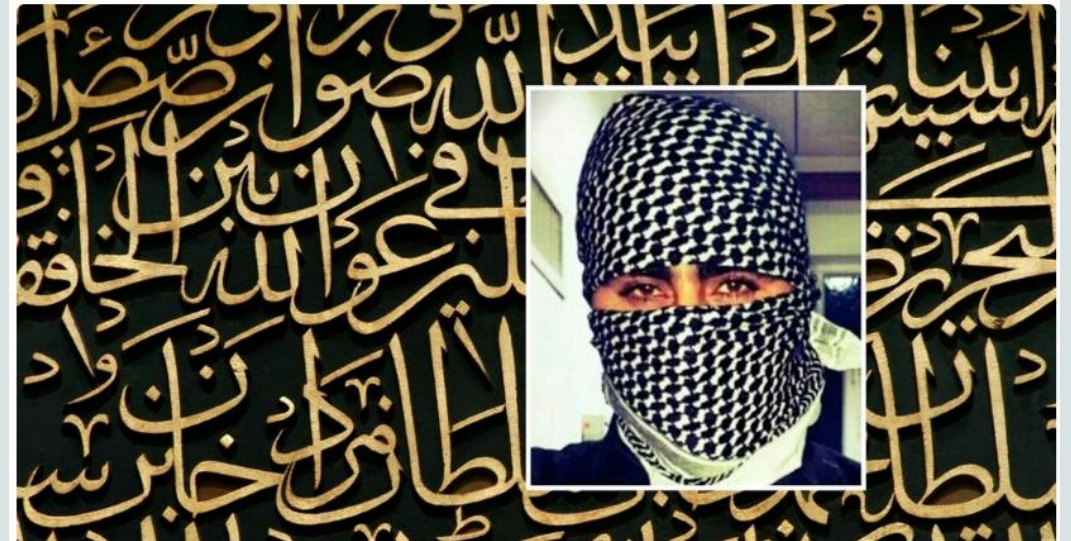
Jihadisme

Jihadisme is een extreme ideologie die oproept tot het voeren van een 'heilige oorlog' tegen 'ongelovigen'.

Maastrichtse jihadist verliest Nederlandse nationaliteit

 Chantalle Donné

2 juni 2021, 22:47 • 2 minuten leestijd

links

rechts

extremistisch

abonneren

0:37 / 7:00

Rechts- extremisme

Accelerationisme vormt voornaamste dreiging. Deze stroming propageert terroristisch geweld als legitiem middel om het ideaal van een witte etnostaat te bereiken. De omvolkingstheorie, een complottheorie die in Nederland steeds meer zichtbaar is in het publieke debat, is een belangrijke pijler.

RTV Maastricht

14 mei 2022 · 🌐

Vanmiddag trok de actiegroep White Lives Matters door de stad, dat een tegenreactie is op Black Lives Matters-demonstraties van de afgelopen anderhalf jaar. Hier staan de actievoerders op Plein 1992. Foto's: Jelle Coolen

Links-extremisme

Antifascisme,
antiglobalisme,
antikapitalisme en
antiliberalisme zijn
belangrijke kenmerken.

Anti-overheid

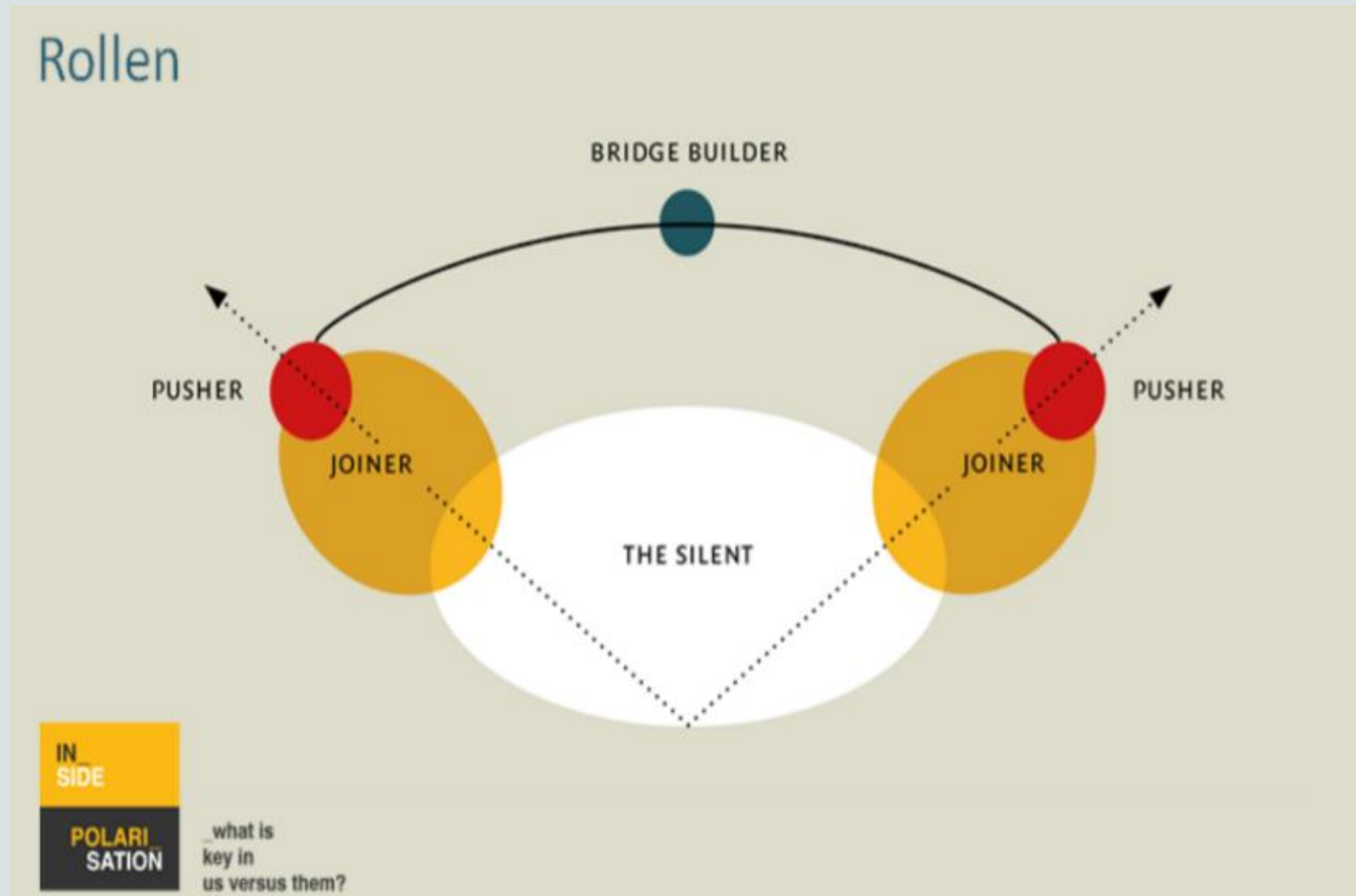
Keren zich – vaak onder invloed van complottheorieën - tegen veronderstelde onderdrukking door een 'elite' of de overheid.

Betoging in Maastricht tegen het 'totalitaire systeem' trekt naar het gouvernement

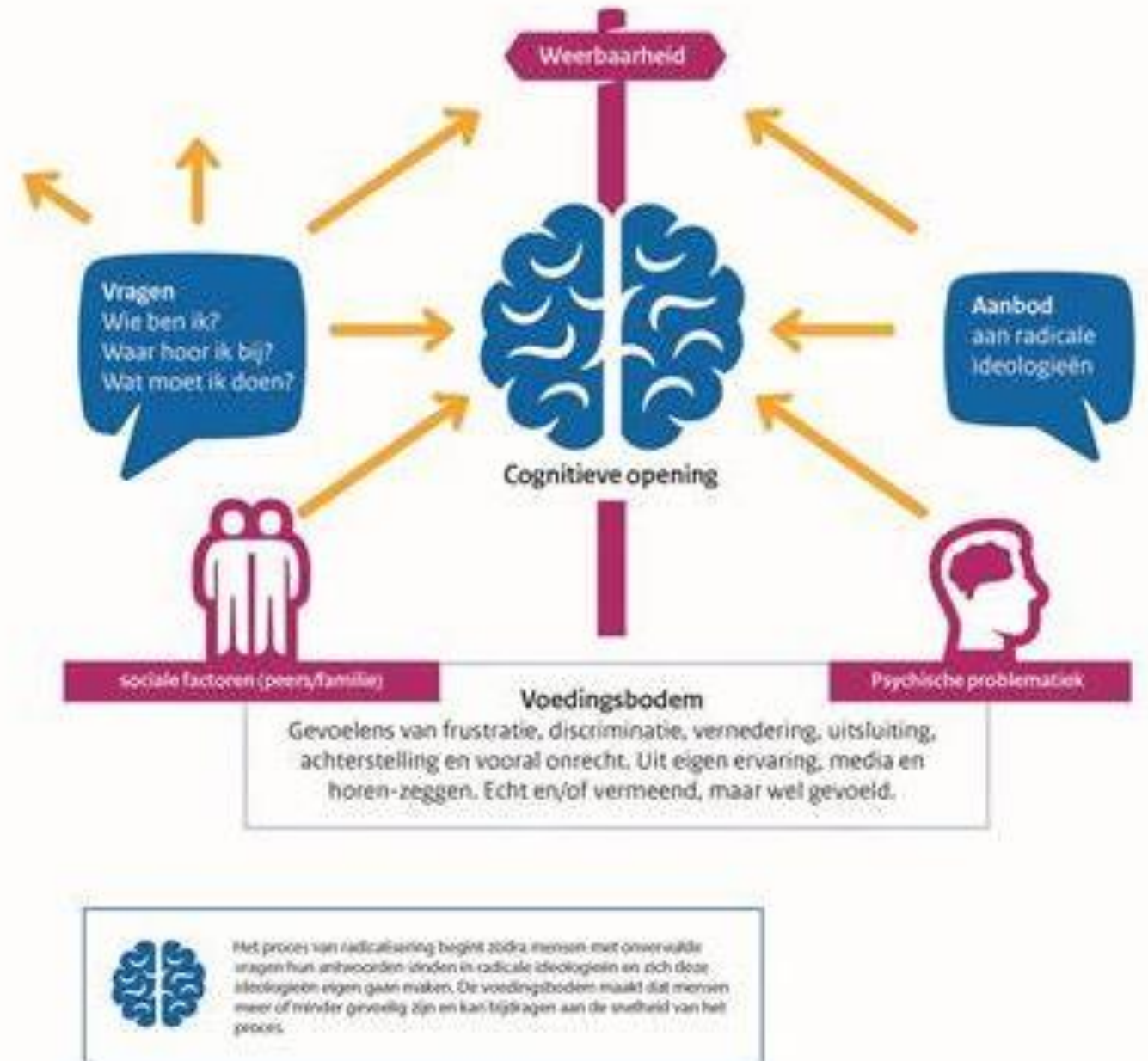
Denkkader polarisatie

Het denkkader onderscheidt zes rollen en posities in de dynamieken van het sociale spanningsveld.

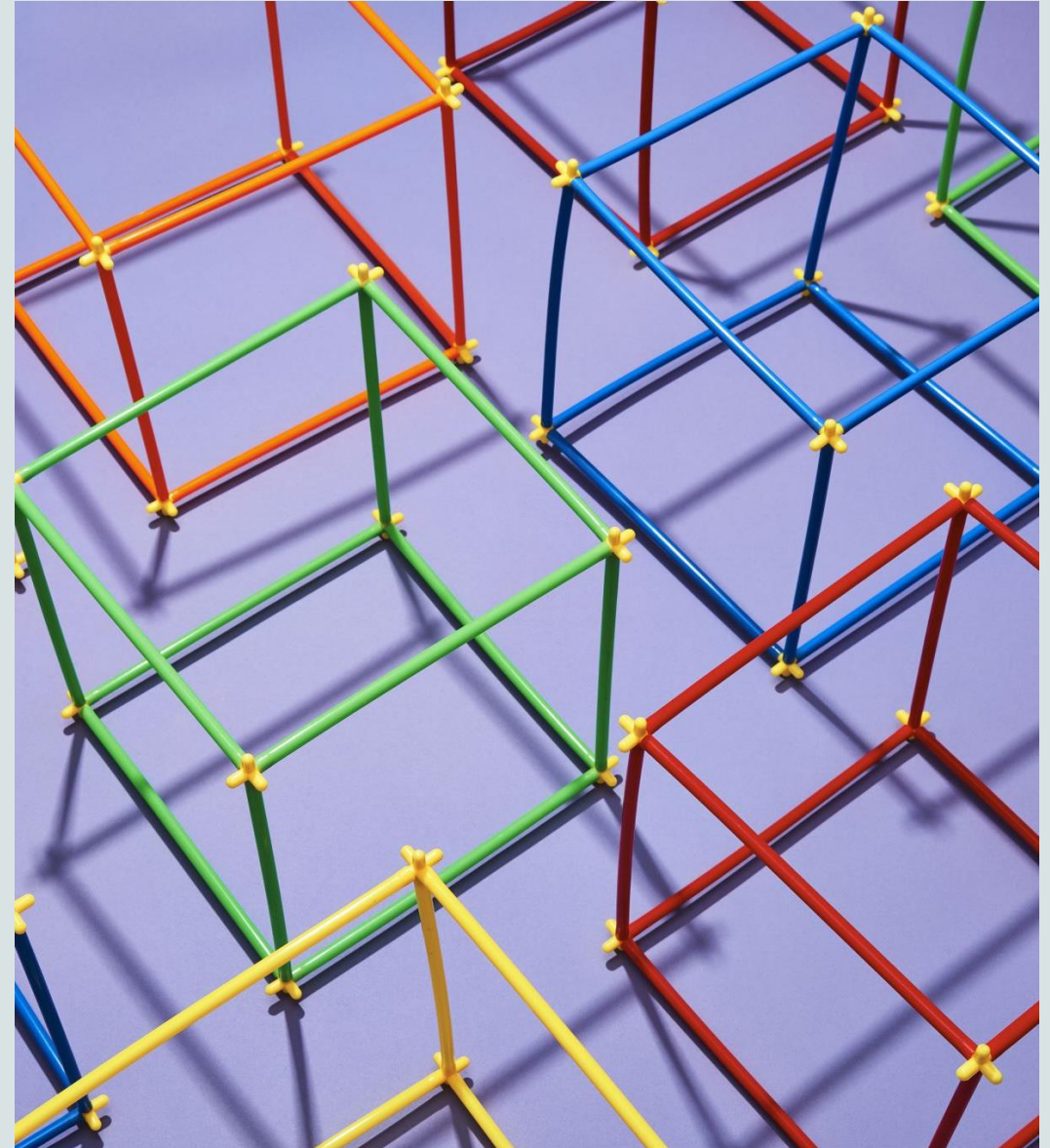
Vraag- en aanbodmodel

Een combinatie van push-factoren die jongeren wegdrijven van de samenleving en pull-factoren, het ideologische aanbod dat jongeren aantrekt dat radicalisering in de hand werkt.

Gemeentelijke uitdagingen (thema)

- Van jihadisme naar verschillende vormen van extremisme
- Rechts-extremisme
- Anti-overheid (incl. complotdenken en desinformatie)
- Links-extremisme
- Afnemend vertrouwen in overheid (SCP, 2023)

Gemeentelijke uitdagingen (samenwerking):

- Samenwerking OOV en Sociaal Domein
- Onderwijs en jongerenwerk
- Netwerken in de wijk
- Radicalisering beperkt zich niet tot gemeentegrenzen

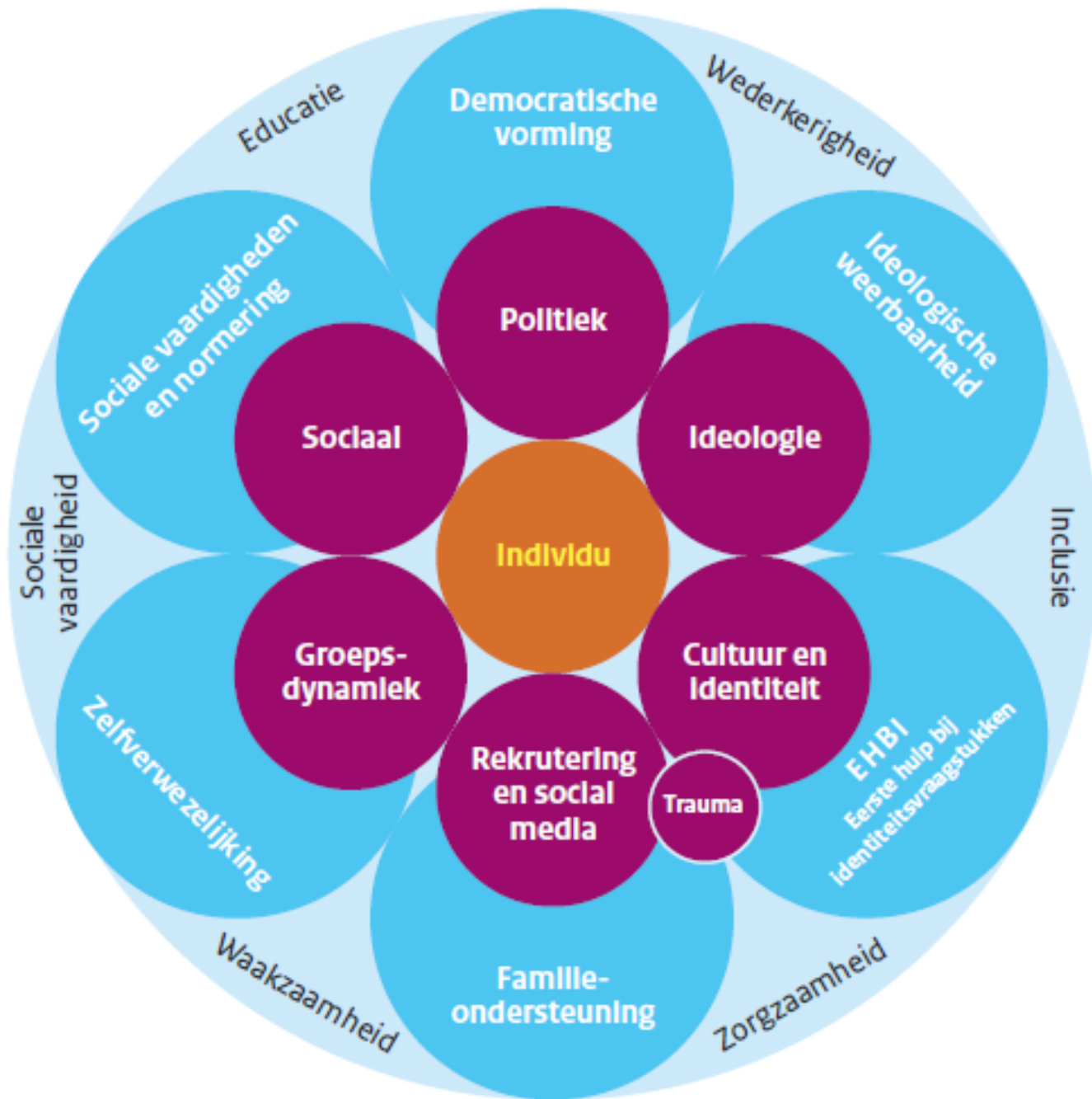
Bouwstenen voor een aanpak

Waarvoor?	Visie		
Waarom?	Dreigingsbeeld en voedingsbodem	Weerbaarheid	
Voor wie?	Doelgroepen		
Met wie?	Context	Betrokken stakeholders	
Wat?	Interventies en processen		
Hoe?	Kennis & capaciteit	Bestuurlijk Draagvlak	Signalering en samenwerking
Meten?	Monitoring en Evaluatie		
Uitdragen?	Communicatie		
Wanneer en waarmee?	Planning & middelen		

Preventieclassificatiemodel

← De professionals hebben verschillende mate van eigenaarschap binnen de fases van het model →

Weerbaarheid & veerkracht

Casus: het spanningsveld tussen activisme en extremisme

Een landelijke bekende klimaatbeweging heeft een aanvraag ingediend voor een demonstratie in het centrum van Maastricht. De demonstratie zal plaatsvinden op een zaterdagmiddag en er worden ongeveer 300 deelnemers verwacht. De organisatoren hebben aangegeven dat de demonstratie vreedzaam zal verlopen en dat er geen vernielingen of geweld zullen plaatsvinden. Ze hebben een route aangegeven die door de politie is goedgekeurd en hebben toegezegd om de nodige maatregelen te treffen om de veiligheid van de deelnemers en de omgeving te waarborgen.

Echter, de gemeente heeft informatie ontvangen dat er onder de aanhangers van de klimaatbeweging extremistische elementen zitten die geweld niet schuwen. Er zijn aanwijzingen dat er mogelijk een kleine groep is die de demonstratie wil aangrijpen om geweld te gebruiken en de aandacht te trekken voor hun extremistische ideeën. Er zijn berichten dat er onder de aanhangers van de beweging een populair boek circuleert met de titel 'How to blow up a pipeline'. Dat is een non-fictie boek geschreven door Andreas Malm en pleit voor sabotage als noodzakelijk onderdeel van klimaatactivisme.

U staat nu voor de vraag of de demonstratie door kan gaan of niet. U moet daarbij afwegen of het recht op demonstratie zwaarder weegt dan de risico's voor de openbare orde en veiligheid. Ook dient u te beslissen welke maatregelen er genomen moeten worden om eventuele gewelddadige incidenten te voorkomen. En, welke informatie heeft u van wie nodig om uw afweging goed te kunnen maken?

Casus demonstratie

- Welke risico's ziet u voor de openbare orde en veiligheid?
- Hoe weegt u verschillende rechten en belangen af?
- Welke maatregelen dienen er genomen te worden om gewelddadige incidenten te voorkomen?
- Welke informatie heeft u van wie nodig om uw afweging goed te kunnen maken?

Wat betekent dit voor uw rol als raadslid?

- Welke kennis heeft u (aanvullend) nodig?
- Welke competenties heeft u (aanvullend) nodig?
- Wat betekent de complexiteit van deze materie voor uw rol als raadslid?

Bedankt!

© 2023 Evidence Based Work
Alle rechten voorbehouden.